

Munka,- és tűzvédelmi jogszabályok változásai

Munkavédelem

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság
Cím: 1106 Budapest, Fehér út 10.
Postacím: 1476 Budapest, Pf. 75.

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről¹

A jogszabály mai napon (2014. I. 27.) hatályos állapota

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

 1. § (1)³ E törvény alkalmazásában **munkavédelem**: a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények, továbbá e törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere, valamint mindezek végrehajtása. A **munkaegészségügy** a munkahigiéne és a foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.

Módosította: 2013. évi CLXXIX. törvény 3. § (10) a).

IV. Fejezet

A MUNKÁLTATÓK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK KÖTELESSÉGEI ÉS JOGAI AZ EGÉSZSÉGET NEM VESZÉLYEZTETŐ ÉS BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS KÖVETELMÉNYEINEK MEGVALÓSÍTÁSÁBAN

54. § **(3)**⁷¹ A munkáltató a kockázatértékelést, a kockázatkezelést és a megelőző intézkedések meghatározását - eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában - a tevékenység megkezdése előtt, azt követően indokolt esetben, de legalább 3 évente köteles elvégezni. Az 56. §-ban meghatározottak a kockázatértékelésben rögzítésre kerülhetnek. Indokolt esetnek kell tekinteni

 a) az alkalmazott tevékenység, technológia, munkaeszköz, munkavégzés módjának megváltozását,

 b) minden olyan, az eredeti tevékenységgel összefüggő változtatást, amelynek eredményeképpen a munkavállalók egészségét, biztonságát meghatározó munkakörülményi tényezők megváltozhattak - ideértve a munkaklíma-, zaj-, rezgésterhelést, légállapotokat (gázállapotú, por, rost légszennyezők minőségi, illetve mennyiségi változást),

 c) az alkalmazott tevékenység, technológia, munkaeszköz, munkavégzés módjának hiányosságával összefüggésben bekövetkezett munkabaleset, fokozott expozíció, illetve foglalkozási megbetegedés előfordulását, továbbá

 d) ha a kockázatértékelés a külön jogszabályban meghatározott szempontra nem terjedt ki.

A kockázateértékelés elkészítésének, vagy felülvizsgálatának időpontja					A kockázateértékelés esedékességének időpontja			
2008 vagy korábban	2009	2010	2011	2012	2012	2013	2014	2015
•					•			
	•				•			
		•				•		
			•				•	
				•				•

Abban az esetben, ha a „2010-es” dokumentum felülvizsgálata 2011-ben megtörtént, a soron következő kockázatértékelést legkésőbb 2014-ben kell elkészíteni.

2011-ben készült kockázatértékelési dokumentum esetén a kockázatértékelést legkésőbb 2014-ben kell újból elvégezni.

Kétévente el kell végezni a felülvizsgálatot

a) Veszélyes anyaggal/keverékkel végzett tevékenység

Vonatkozó jogszabály: a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM együttes rendelet

b) Rákkeltő/mutagén anyaggal végzett tevékenység

Vonatkozó jogszabály: a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagok elleni védekezésről és az általuk okozott egészségkárosodások megelőzéséről szóló 26/2000. (IX. 30.) EüM rendelet

g) Hátsérülések kockázatával járó kézi tehermozgatás

Vonatkozó jogszabály: az elsősorban hátsérülések kockázatával járó kézi tehermozgatás minimális egészségi és biztonsági követelményeiről szóló 25/1998. (XII. 27.) EüM rendelet

h) Képernyő előtti munkavégzés

Vonatkozó jogszabály: a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről szóló 50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet

Rendszeresen, 3 havonta, évente el kell végezni a felülvizsgálatot

c) Azbesztexpozícióval járó tevékenység

Vonatkozó jogszabály: az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló 12/2006. (III. 23.) EüM rendelet

6. § (1) Az első kockázatértékelés eredményétől függően - a 7. § szerinti határérték betartása érdekében - a munkahelyi levegő azbesztkoncentrációjának mérését rendszeresen, de legalább háromhavonta, a technológia megújultatása esetén soron kívül el kell végezni. A mérések gyakorisága évi egyre csökkenthető, ha

Évente el kell végezni a felülvizsgálatot

d) Zajexpozícióval járó tevékenység

Vonatkozó jogszabály: a munkavállalókat érő zajexpozícióra vonatkozó minimális egészségi és biztonsági követelményekről szóló 66/2005. (XII. 22.) EüM rendelet

e) Rezgésexpozícióval járó tevékenység

Vonatkozó jogszabály: a rezgésexpozíciónak kitett munkavállalókra vonatkozó minimális egészségi és munkabiztonsági követelményekről szóló 22/2005. (VI. 24.) EüM rendelet

f) Biológiai tényezők expozíciójával járó tevékenység

Vonatkozó jogszabály: a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet

Pszichoszociális-kockázat értékelés

Pszichoszociális kockázatok felmérése

A 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről bővítette a munkáltatók kötelezettségeit.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles az emberi tényezőt figyelembe venni;

A munkahely kialakításánál,

A munkaeszközök és munkafolyamat megválasztásánál, különös tekintettel:

Az egyhangú, kötött ütemű munkavégzés időtartamának mérséklésére, illetve káros hatásának csökkentésére,

A munkaidő beosztására,

A munkavégzéssel járó pszichoszociális kockázatok okozta igénybevétel elkerülésére.

Pszichoszociális kockázat a Törvény értelmezésében

- a munkavállalót a munkahelyén érő azon hatások (konfliktusok, munkaszervezés, munkarend, foglalkoztatási jogviszony bizonytalansága stb.) összessége,
- amelyek befolyásolják az e hatásokra adott válaszreakcióit, illetőleg ezzel összefüggésben stressz, munkabaleset, lelki eredetű szervi (pszichoszomatikus) megbetegedés következhet be.

A pszichoszociális kockázatok azonosítása, analízise a vezetőség és a munkavállalók megkérdezése, a munkakörnyezet felmérése, a munkarend tanulmányozása stb. alapján történik.

Munkavédelmi üzembe helyezés

21. §

 (3)³⁴ A munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat. E vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti a 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket. **A vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.**

³⁴ Megállapította: 2004. évi XI. törvény 6. §. Módosította: 2013. évi CLXXIX. törvény 3. § (10) a).

A munkavégzés tárgyi feltételei

23. §

 (2)³⁹ A munkahelyet, az egyéni védőeszközt, a munkaeszközt, a technológiát az üzemeltető munkáltatónak soron kívül ellenőriznie kell,

a) ha az a rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a munkavállaló egészségét és biztonságát, vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be, illetőleg

b) rendkívüli körülmények (különösen átalakítás, baleset, természeti jelenségek vagy műszaki okból 30 napot meghaladó használaton kívüli időszak) bekövetkezése esetén.

 Az ellenőrzés elvégzéséig a munkahely, az egyéni védőeszköz, a munkaeszköz, a technológia üzemeltetését, illetve használatát meg kell tiltani. Az ellenőrzés elvégzése - a veszélyeztetés jellegétől függően - **munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.**

⁷⁵ Beiktatta: 2004. évi XI. törvény 11. § (2). Módosította: 2013. évi CLXXIX. törvény 3. § (10) a), b).

IV. Fejezet

A MUNKÁLTATÓK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK KÖTELESSÉGEI ÉS JOGAI AZ EGÉSZSÉGET NEM VESZÉLYEZTETŐ ÉS BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS KÖVETELMÉNYEINEK MEGVALÓSÍTÁSÁBAN

54. §

 (6)⁷⁵ Az (1) bekezdés g) pontjában meghatározott megelőzési stratégia munkabiztonsági és munkaegészségügyi tartalmának kialakítása **munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.**

⁷⁵ Beiktatta: 2004. évi XI. törvény 11. § (2). Módosította: 2013. évi CLXXIX. törvény 3. § (10) a), b).

(2) Az Mvt. 64. § (1)-(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A munkabalesetet, a foglalkozási megbetegedést és **a fokozott expozíciós esetet be kell jelenteni**, ki kell vizsgálni, és nyilvántartásba kell venni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat a munkabaleset esetén - eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában - a munkáltató, foglalkozási megbetegedés és fokozott expozíció esetén a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszternek **az egészségügyért felelős miniszterrel egyetértésben kiadott rendeletében meghatározott szerv (személy) teljesíti.**

(3) A munkáltató a munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések és fokozott expozíciók bejelentése, kivizsgálása és nyilvántartása során a sérült, megbetegedett, illetve fokozott expozícióban érintett következő **személyes adatait rögzíti: név (ideértve a születési nevet is), anyja neve, társadalombiztosítási azonosító jele (taj-száma), születési hely és időpont, nem, állampolgárság, lakóhely (lakcím). A munkáltató esetében az adószámot kell feltüntetni, amennyiben adószámmal nem rendelkezik, személyes adataként saját adóazonosító jelét is rögzítenie kell."**

(5) Az Mvt. 81/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A munkavédelmi hatóság az ellenőrzési tevékenységét **a munkavédelmi hatóság vezetője által közzétett ellenőrzési irányelv alapján végzi.** Az irányelvet a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapjában évenként **az ellenőrzési időszakot megelőző 45 napig kell közzétenni."**

(6) Az Mvt. 82/C. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:

„(2) **A munkáltató saját maga munkavédelmi hatósági ellenőrzés alá vonását nem kérelmezheti."**

(9) Az Mvt. 84. § (1) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A munkavédelmi hatóság felügyelője jogosult)

„c) a munkabaleseteket - **kivéve a közúti közlekedéssel kapcsolatosakat - és a fokozott expozíciós eseteket -** a munkáltató ez irányú felelősségét nem érintve - kivizsgálni;"

Vége ennek a résznek

A jogszabály mai napon (2014.I.27.) hatályos állapota

A jel a legutoljára megváltozott bekezdéseket jelöli.

5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet

a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

 3. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez³⁵

A munkabaleset kivizsgálásának szempontjai

5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet (a továbbiakban: MüM rendelet) 6. § (1) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A munkáltatónak a munkaképtelenséget okozó munkabalesetet - az arról történő tudomásszerzését követően - **haladéktalanul ki kell vizsgálnia. A vizsgálat megállapításait olyan részletesen kell rögzíteni - többek között - tanúk meghallgatásáról készült jegyzőkönyvvel, helyszínrajzzal, fényképpel, hogy az alkalmas legyen a munkabaleset okainak felderítésére és vita esetén a tényállás tisztázására.** A munkabaleset kivizsgálásának szempontjait a 3. számú melléklet tartalmazza.”

³⁸ Megállapította: 63/2013. (XII. 17.) NGM rendelet Hatályos: 2014. I. 1-től.

A foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet módosítása

1. § (1) A foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet 4. § (1) bekezdése a következő k) ponttal egészül ki:

(A szolgálat az alapszolgáltatás keretében végzi)

„k) az álláskereső beiskolázás előtti és munkaközvetítés előkészítése keretében történő, valamint a közfoglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállalók beiskolázás előtti szakmai alkalmassági vizsgálatát."

(2) A 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet 5. § (1) bekezdés c) és g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A **foglalkozás-egészségügyi szakellátás feladatai** a székhelye szerinti megyében (fővárosban):]

„c) az álláskereső beiskolázás előtti és munkaközvetítés előkészítése keretében történő, valamint a közfoglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállalók beiskolázás előtti szakmai alkalmassági vizsgálata;"

„g) a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló jogszabályban meghatározott foglalkoztathatóság szakvéleményezése;"

A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet módosítása

A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM 1. § 1) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E rendelet alkalmazásában:)

„l) foglalkoztathatóság szakvéleményezése: annak megállapítása, hogy **az álláskereső vizsgált személy megváltozott munkaképessége mennyiben befolyásolja a munkavégzést különböző foglalkozásokban**, vagy annak megállapítása, hogy **az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó időnymunka és alkalmi munka, továbbá a közfoglalkoztatás esetében a munkavállaló**, a szabálysértési eljárás során alkalmazott közérdekű munka esetében az elkövető, a büntető ügyben kiszabott közérdekű munka esetében az elítélt mely foglalkoztatási korlátozás, illetve kizárás mellett folytathat tevékenységet;"

(2) A 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 2. § (1) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E rendelet hatálya - (2) bekezdésben foglalt kivétellel - kiterjed]

„c) a foglalkoztathatóság szakvéleményezése tekintetében **a munkaügyi központra, valamint a munkaügyi kirendeltségre és a megváltozott munkaképességű álláskeresőre,** a közfoglalkoztatható személyre és a közfoglalkoztatottra (a továbbiakban: közfoglalkoztatott), **a közfoglalkoztatást felajánlóra, az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó idénymunkára vagy alkalmi munkára munkaviszonyt létesítő munkáltatóra** és elhelyezkedni kívánó személyre, továbbá **közérdekű munka esetén az elkövetőre, az elítéltre és a pártfogó felügyelői szolgálatra;**”

(3) A 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 16/B. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A (3) bekezdésben meghatározott kivétellel a foglalkoztathatósági vizsgálatról a szakvéleményt

a) foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatás nyújtására jogosító működési engedéllyel rendelkező egészségügyi szolgáltató szakorvosa, vagy

b) **önkormányzati közfoglalkoztatás esetén a munkaügyi központ telephelye szerint illetékes foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely,** más közfoglalkoztatás esetében a foglalkoztatás helye szerint illetékes szakellátó hely szakorvosa állítja ki **a 16. számú mellékletben meghatározott nyomtatványon.**”

A szabálysértési eljárás során alkalmazott közérdekű munkához kapcsolódó foglalkoztathatósági szakvélemény

16/C. § (1) A foglalkoztathatóság szakvéleményezését **a szabálysértési közérdekű munkára jelentkező elkövető kezdeményezi** a közérdekű munka megkezdése előtt.

(3) A szakvélemény a közérdekű munka megkezdésének kötelező feltétele.

**45/2013. (X. 14.) NGM rendelet –
az ipari alpinechnikai tevékenység biztonsági szabályzatáról szóló
11/2003. (IX. 12.) FMM rendelet módosításáról**

Lényeges módosítások vannak, akinek szakterülete javasolt az alapos átnézése

2014. évi célellenőrzési témakör

51/2013. (VII. 15.) EMMI rendelet

**az egészségügyi szolgáltatás keretében használt, éles vagy hegyes munkaeszközök
által okozott sérülések megelőzésére, az ilyen eszközök használatából eredő
kockázatok kezelésére, valamint az egészségügyi tevékenységet végző személyek
tájékoztatására és képzésére vonatkozó követelményekről**

1. § E rendelet hatálya kiterjed

- a) a munkavállalót foglalkoztató **egészségügyi szolgáltatóra,**
- b) az egészségügyi szolgáltatónál közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati viszonyban, valamint szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott, egészségügyi tevékenységet végző természetes személyre,
- c) a b) pont hatálya alá nem tartozó, az egészségügyi szolgáltatónál a szolgáltató működőképességének, illetve az egészségügyi szolgáltatások üzemeltetésének biztosítása céljából munkavégzésre irányuló jogviszony alapján tevékenységet végző természetes személyre, és
- d) a közvetlenül az egészségügyi ágazathoz kapcsolódó szolgáltatásokban és tevékenységekben részt vevő gyakornokokra és tanulókra

Azonban nemcsak az egészségügyi dolgozók vannak kitéve a kockázatoknak, hanem például a kisegítő személyzet, mint a **takarítók** vagy a **mosodai személyzet** szintén jelentős kockázatnak vannak kitéve. / **Pl. külső szolgáltató cég - Patyolat stb...**

4. Kockázatértékelés, kockázatkezelés és - megelőzés

4. § (4) Amennyiben a kockázatértékelés a munkavállaló biztonságát vagy egészségét veszélyeztető kockázat jelenlétét állapítja meg, az egészségügyi szolgáltató - a telephelye szerint illetékes - fővárosi és megyei kormányhivatal

munkavédelmi felügyelőségének elektronikus vagy egyéb úton megküldi a kockázatértékelést, valamint ezzel egyidejűleg bejelenti:

- a) az egészségügyi szolgáltató nevét, székhelyét, a bejelentéssel érintett telephelyét, az adószámát, illetve adóazonosító jelét, a munkáltató és az érintett telephely TEÁOR számát;
 - b) a kockázatnak kitett munkavállalók számát;
 - c) a kockázatnak kitett munkavállalók foglalkozási csoportjai (FEOR kód) és a munkaköri tevékenységek felsorolását;
 - d) a munkavállalók biztonsági és egészségvédelmi képviselőjének nevét, beosztását, és
 - e) a megtett megelőző intézkedéseket.
-

**50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet
a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági
követelményeiről**

A 3/2002. (VIII. 30.) ESzCsM rendelet a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről szóló 50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet módosításáról.

Új szabályként a rendelet pontosan megadja a **“képernyős munkakör” és a “képernyő előtti munkavégzéshez éleslátást biztosító szemüveg” fogalmát**, ezzel nagyban elősegíti az eddig legnagyobb vitát kavarázó kérdés (milyen összeget köteles megtéríteni a munkáltató, hogy a képernyő előtt munkát végző munkavállalónak szüksége van szemüvegre?) megoldását.

Képernyő előtti munkavégzéshez éleslátást biztosító szemüveg a szemészeti szakvizsgálat eredményeként meghatározott, a képernyő előtti munkavégzéshez szükséges szemüveglencse, és ennek a lencsének a rendeltetésszerű használatához szükséges keret.

A rendelet szerint a képernyő előtti munkavégzéstől függetlenül egyébként is használt szemüveg vagy kontaktlencse nem sorolható ebbe a kategóriába.

Ebből következően, akik eddig is szemüveget viseltek, és napi 4 óránál többet töltenek munkavégzéssel a képernyő előtt, nem biztos, hogy igényt tarthatnak költségeik megtérítésére, ha szemüveget kell váltaniuk.

Ha szakorvosi vizsgálat megállapítja, hogy látásuk romlása/változása munkavégzésük során alakult ki, és emiatt kellett cserélni eddig viselt szemüvegüket, akkor joggal várhatják el munkáltatójuktól, hogy részükre biztosítsa a rendelet által előírt minimálisan szükséges, a képernyő előtti munkavégzéshez éleslátást biztosító szemüveget.

Ha azonban – és ehhez valóban elengedhetetlen a szakorvosi vizsgálat – a szakorvos megállapítja, hogy a látás megromlása/változása nem a képernyő előtti munka következménye, hanem egyéb (pl. élettani) tényezők okozták, a munkavállaló nem követelheti, hogy biztosítsa munkáltatója számára a rendelet által előírt szemüveget.

A **minimálisan szükséges mérték adott** – hiszen az orvos (a beutalóból megismerve a képernyős munkakör tartalmát) előírja a szemüveg pontos paramétereit; az ehhez szükséges szemüvegkeretet (szintén a minimálisan szükséges mértékben) a munkáltatónak kell biztosítania. Nem háborodhat fel a munkavállaló, ha a munkáltató a legolcsóbb árfekvésű keretet hajlandó megtéríteni.

A viták elkerülése végett **célszerű a térítésről kollektív szerződésben rendelkezni**, és rögzíteni például, hogy a munkavállaló meghatározott összeget kifizet a keretre, az azon felüli részt a keret árából a munkavállaló viseli. Az üveg, illetve a kontaktlencse esetében ilyen részletezést nemigen lehet tenni, mert ezeket az orvos határozza meg, legfeljebb arról lehet megállapodni, hogy a szemüveg illetve kontaktlencse extra tulajdonságait a munkavállalónak kell állnia.

A munkáltatóknak tudniuk kell, hogy a képernyő előtti munkához szükséges, éleslátást biztosító szemüveg/kontaktlencse (mivel azt nem állandóan viselik, csak a képernyő előtti munkához!) védőeszköznek számít,

tehát nem kell utána megfizetni a személyi jövedelemadót! (1995. évi CXVII. törvény 1. sz. melléklet, 8.8. pont), továbbá, mint természetbeni juttatás nem képez munkáltató járulékalapot (1997. évi LXXX. törvény 4.§ k) pont)